

Učebné osnovy vyučovacieho predmetu hra na organe pre 1. ročník II. stupňa základného štúdia

Názov predmetu	Hra na organe
Ročník	Prvý
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Stupeň vzdelania	Druhý
Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program ZUŠ v SR
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce, iskrenie talentov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Spracoval	Mgr. Erika Děkányová
Koordinátor ŠkVP	PaedDr. Alena Hersteková
Schválené dňa	28.augusta 2014

Charakteristika predmetu

Štúdium hry na organe na II. stupni pripravuje žiakov na samostatné uplatnenie v rámci záujmovej umeleckej činnosti na ďalšie odborné štúdium (konzervatórium, príp. VŠMU.)

Na štúdium hry na organe môžu byť prijatí uchádzači, ktorí úspešne absolvovali I. stupeň základného štúdia v hre na klavíri.

Cieľom štúdia hry na organe je naučiť žiaka ovládať základné technické a výrazové prostriedky, vymedziť rozdiel medzi hrou na klavíri a organe, získať nezávislosť rúk a nôh. Zoznámiť žiaka so zvukovou farebnosťou nástroja používaním jednotlivých manuálov a registrov. Uvedomele rozvíjať a zdokonaľovať na základe harmonických vzťahov tvorenie sprievodu k piesňam, transpozíciu a improvizáciu. Informácie o organovej hre a jej praktické vzorové znázorňovanie pedagógom na hodinách organovej hry, majú za následok budovanie praktických a teoretických vedomostí a zručností, ktoré potom žiak uplatňuje v interpretácii.

Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecné ciele

- Zoznámiť sa s nástrojom a základnými rozdielmi medzi organovou a klavírnou hrou
- Rozvíjať základné prvky organovej hry.
- Prispievať k všestrannému rozvoju osobnosti dieťaťa.
- Rozvíjať tvorivé myslenie a emočnú inteligenciu.
- Pestovať u žiaka hodnotový systém a obranyschopnosť voči tlaku reklamy, gýču, preferencii materiálnych hodnôt, upozorniť ho na vyššie duchovné hodnoty a orientovať ho v ponuke hudobných produktov.
- Podporovať a naďalej pestovať u žiaka vôľu, trpezlivosť, nadšenie pre klavírnú hru a vo všeobecnosti záujem o hudbu formou zlepšovania muzikálnych a technických schopností žiaka

Špecifické ciele

Kognitívne ciele

- vytvárať si vlastný hudobný názor,
- osvojiť si manuálovú prstovú techniku, tichú výmenu prstov, prísne legato, legato s palcom
- osvojiť si pedálovú techniku, používanie špičky a päty, tichú výmenu najmä v interalovh a stupnicových pasážach,
- uvedomele riešiť hracie postupy,
- definovať jednotlivé hlasy v polyfónnej hre
- orientovať sa v širšej hudobnej terminológii,
- analyzovať štruktúru a formu skladby.

Socio-afektívne

- emocionálne prežiť skladby,
- rozlišovať charakter skladby,
- porovnať rôzne spôsoby vlastnej aj počúvanej interpretácie skladby,
- dokázať čo najdokonalejšie interpretovať skladbu na verejnosti,
- interpretovať skladby rôznych štýlových období.

Psycho-motorické

- interpretovať na nástroji vlastnú hudobnú predstavu,
- uplatňovať správne jednotlivé spôsoby tvorenia tónu (legato, staccato, tenuto),
- dbať na uvoľnený hrací aparát,
- zväčšovať rozpätie rúk,
- zdokonaľovať pedalizáciu,
- zdokonaľovať a rozvíjať nadobudnuté zručnosti z klavírnej interpretácie,
- prehĺbovať a obohacovať technické a výrazové schopnosti,
- nezávisle viesť jednotlivé hlasy v polyfónnej hre,
- vyrovnane hrať v rýchlejších tempách,
- cieľavedome počúvať vlastnú interpretáciu a vyhnúť sa motorickému prevedeniu skladby.

Výchovné a vzdelávacie stratégie

1. Sociálno-komunikačné spôsobilosti

- dokázať dlhší čas sústredene pracovať, primerane reagovať na zmeny.
- viesť k pravidelnej príprave na hodinu.
- zdokonaľovať kvalitu interpretácie pri vystúpení na verejnosti.
- sformulovať vlastný názor na vypočutú skladbu.

2. Spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k tvorivosti,
- uvedomele pracovať s rytmickým pôdorysom skladby,
- dôkladne porozumieť jednotlivým motívom, fráz, sprievodu a hudobnému členeniu, čo vedie k ľahšiemu pochopeniu hudobného spracovania tým aj k lepšej interpretácii,
- rozborom skladieb viesť žiaka k pochopeniu väčších cyklických foriem.

3. Spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie (digitálnych

technológií)

- podporovať percepciu digitálnymi zdrojmi umeleckých diel, využívať digitálne spracovanie hudby.
- samostatne vyhľadávať rôzne na internete rôzne interpretácie preberanej skladby.

4. Spôsobilosť učiť sa

- rozvíjať vytrvalosť, iniciatívu a schopnosť samostatne sa učiť a získavať informácie,
- hodnotiť informácie a využívať ich aj v medzipredmetových vzťahoch,
- rozobrať skladbu podľa formy,
- analyzovať skladbu po rytmickej stránke,
- odlišovať dôležité informácie od menej podstatných,
- efektívne si osvojovať poznatky a študijné návyky.

5. Spôsobilosť riešiť problémy

- vnímať, sledovať, rozoznávať a premýšľať o vzniknutých situáciách,
- učiť sa byť empatický,
- aplikovať získané návyky pri nácviku nových skladieb,
- zvládať emócie pri vystúpení,
- hľadať a využívať rôzne informácie, skúšať viaceré možnosti riešenia problému, overovať správnosť riešenia.

6. Osobné, sociálne a občianske spôsobilosti

- akceptovať svoje práva a povinnosti v škole i mimo nej,
- mať zodpovednosť a schopnosť dodržiavať dohody,
- rozvíjať empatiu voči svojmu okoliu a ochotu pomáhať,
- uvedomovať si vlastné potreby a aktívne využívať svoje možnosti,
- kontrolovať svoje konanie, uvedomovať si svoje silné a slabé stránky ako svoje tvorivé možnosti.

7. Spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- rozvíjať schopnosť tvoriť a prijímať umenie,
- vyjadriť svoj názor i vkus,
- ovládať základné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu) a dodržiavať zásady kultivovaného správania sa v škole a na verejnosti,
- poznávať a vážiť si národné hudobné bohatstvo,
- pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky na úrovni,
- rozvíjať schopnosť tvoriť a prijímať umenie.

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy práce:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
1. Hra na nástroji	<ul style="list-style-type: none"> • slovná metóda • názorná metóda • praktická metóda • reproduktívna metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • individuálna práca na vyučovacej hodine • domáca príprava na vyučovaciu hodinu
2. Hudobno-teoretické poznatky	<ul style="list-style-type: none"> • analyticko – syntetická metóda • deduktívna metóda • informačno-receptívna metóda • problémový výklad 	<ul style="list-style-type: none"> • individuálna práca na vyučovacej hodine • domáca príprava na vyučovaciu hodinu
3. Hudobno-výrazové prostriedky	<ul style="list-style-type: none"> • reproduktívna metóda • heuristická metóda 	<ul style="list-style-type: none"> • počúvanie hudobných nahrávok a interpretácie učiteľom

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
1. Základy hry na nástroj	Výber podľa prílohy č. 1	- videotechnika, CD, DVD, - zvukové pomôcky:	ilustrácie	- internet
2. Hudobno-teoretické poznatky	Výber podľa prílohy č. 1	Prehrávač, vzorový prednes učiteľa		- knižnica
3. Hudobno-výrazové prostriedky	Výber podľa prílohy č. 1	- videotechnika, CD, DVD - zvukové pomôcky		Internet

Obsah vzdelávania

TEMATICKY CELOK	KOMPETENCIE	VÝKONOVÉ ŠTANDARDY	KRITÉRIA HODNOTENIA	METÓDY A PROSTRIEDKY HODNOTENIA
1. Hra na nástroji	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznať základné rozdiely medzi klavírnou a organovou technikou, správne sedenie pri nástroji, správnu pozíciu tela a rúk a zásady vhodného obutia správne legato, legatissimo, non legato (portato, staccato, staccatissimo, leggiero), správne podkladanie a nadkladanie prstov, tiché výmeny (jednoduché, viacnásobné), tiché výmeny prstov dvoch rúk, glissandá (z čierneho na biely kláves, glissando palcom, glissando piatym prstom). techniku opakovaných tónov základné zásady pre vypracovanie prstokladov, aplikovať štýlovú artikuláciu v polyfonickej hre, 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozdiel medzi klavírnou a organovou technikou správne sedenie pri nástroji správnu pozíciu tela a rúk a zásady vhodného obutia legato, legatissimo, non legato (portato, staccato, staccatissimo, leggiero), správne podkladanie a nadkladanie prstov, tiché výmeny (jednoduché, viacnásobné), tiché výmeny prstov dvoch rúk, glissandá (z čierneho na biely kláves, glissando palcom, glissando piatym prstom). techniku opakovaných tónov základné zásady pre vypracovanie prstokladov, aplikovať štýlovú artikuláciu v polyfonickej hre, 	<p>Žiak zvládol:</p> <ol style="list-style-type: none"> základný rozsah študijného materiálu <ul style="list-style-type: none"> skladby podľa výberu z organovej školy repertoárové požiadavky <ul style="list-style-type: none"> skladby podľa individuálneho plánu v triednej knihe rozsah látky na ročníkovú prehrávku- stupnica s použitím pedálu a 1 prednesová skladba 	<ul style="list-style-type: none"> práca na vyučovacej hodine domáca úloha zameraná na precvičovanie základných návykov pri hre pochvala, povzbudenie, kritika autoevalvácia motivácia prostredníctvom úspešných žiackych vzorov triedny koncert 2x ročne, interný koncert, kultúrne vystúpenie, verejný koncert záverečná ročníková prehrávka

2. Hudobno-teoretické poznatky	Učiť žiaka ovládať: <ul style="list-style-type: none"> • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách • vymedzenie pojmov dejín hudby v základnej charakteristike hud. období 	Žiak si má osvojiť: <ul style="list-style-type: none"> • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách • porovnať typické črty baroka, klasicizmu, romantizmu a 20. storočia 	Žiak zvládol: <ul style="list-style-type: none"> • rozlíšenie a charakteristiku hudobných období 	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie hudobného zápisu • pochvala, povzbudenie, kritika
--------------------------------	--	--	---	---

Príloha

E. Dzemjanová: Organová škola

J.S.Bach: 8 malých prelúdií a fúg

Výber jednotlivých skladieb strých majstrov:

J. Pachelbel, D. Buxtehude, G. Frescobaldi, D. Zipoli a pod.